

Jaarverslag 2022

en groslijst 2023

INHOUD

1.	Inleiding	3
1.1	Over de Rekenkamercommissie Altena	3
1.2	Over dit jaarverslag	4
2.	Overzicht 2022	5
2.1	Activiteiten 2022	5
2.2	Afgeronde onderzoeken	6
2.3	Navolging van aanbevelingen	8
2.4	Financiële verantwoording 2022.....	10
3.	Onderzoek in uitvoering.....	10
4.	Groslijst 2023.....	11

1. Inleiding

"De rekenkamer stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar" Gemeentewet, artikel 185, lid 3; voor zowel rekenkamer als rekenkamerfunctie.

In lijn met de Gemeentewet legt de rekenkamercommissie gemeente Altena in dit jaarverslag verantwoording af over haar werkzaamheden in het jaar 2022: welke activiteiten zijn uitgevoerd, wat heeft zij daarmee bereikt en wat waren hiervan inzet en kosten?

1.1 Over de Rekenkamercommissie Altena

Doel en samenstelling

De Rekenkamercommissie van de gemeente Altena levert een bijdrage aan het verbeteren van de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. De Rekenkamercommissie ondersteunt de raad daarbij in zijn controlerende (en kaderstellende) rol. Dit doet zij door gericht onderzoek te doen en praktische adviezen te geven. Ook gemeenschappelijke regelingen en instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd, worden hiertoe gerekend.

De Rekenkamercommissie bestond in 2022 uit drie externe leden:

- de heer drs. Govert Schermers, voorzitter
- mevrouw drs. Trude Rietveld
- mevrouw drs. Stefanie de Wit-Den Dunnen

In de raadsvergadering van 8 maart 2022 is de heer Schermers herbenoemd tot 1 april 2025, mevrouw Rietveld is 8 november 2022 herbenoemd tot 1 januari 2026.

De Rekenkamercommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris vanuit de griffie, in 2022 was dit tot aan de zomer de griffier, de heer Hans Peet. Sinds 1 mei werd hij bijgestaan door Laure ter Stege, raadsadviseur. Per 1 september vervult Laure de secretarisrol en is de griffier in die rol terug getreden.

Voor meer achtergrondinformatie, zoals de doelstelling van de Rekenkamercommissie, de verordening en het reglement van orde wordt verwezen naar de website van de gemeente Altena¹.

¹ <https://www.gemeentealtena.nl/gemeenteraad/Rekenkamercommissie/>

De Wet versterking decentrale rekenkamers wijzigt een aantal zaken

Op 27 september 2022 stemde de Eerste Kamer in met de Wet versterking decentrale rekenkamers. De wet ging in op 1 januari 2023 met een overgangstermijn van een jaar. Dus, tot 1 januari 2024 krijgen gemeenten de tijd een onafhankelijke rekenkamer in te stellen. De Rekenkamercommissie van Altena voldoet ten dele aan de nieuwe wet, in ieder geval voor wat betreft de externe leden. De huidige verordening vervalt per 1 januari 2024 en daarmee de rechtsgrondslag van de benoeming van de huidige leden van de rekenkamercommissie. Zittende leden die de raad ook zitting wil laten nemen in de rekenkamer moeten opnieuw worden benoemd door de gemeenteraad. Verder moeten opnieuw besluiten genomen worden over het budget, de vergoedingen en ondersteuning.

Een andere wijziging ten opzichte van de huidige situatie is dat de onderzoeksbevoegdheden van rekenkamers worden uitgebreid. Volgens de Wet versterking decentrale rekenkamers is het doel van de rekenkamer het onderzoeken van de *doelmatigheid, doeltreffendheid* en *rechtmatigheid* van het door het bestuur *gevoerde beleid*. De wet maakt dat de bevoegdheid van de rekenkamer ruim moet worden opgevat: beleidsvoorbereiding, -vorming, -vaststelling, -uitvoering en -effecten vallen hieronder maar ook het functioneren van de ambtelijke organisatie, die het gemeentebestuur bij zijn taakvervulling ten dienste staat, en de politieke organisatie van de gemeente. De wet geeft ook extra bevoegdheden voor het onderzoeken van 'verbonden partijen'. Ten aanzien van navolging van onderzoek, een belangrijke wijziging is dat het college de raad jaarlijks een overzicht zendt van de aan het college gedane voorstellen c.q. door de raad aangenomen aanbevelingen, voorzien van het collegestandpunt daarover en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven (art. 185a Gemw).

1.2 Over dit jaarverslag

Afgelopen jaren heeft de Rekenkamercommissie het onderzoeksprogramma voor het lopende jaar gecombineerd met het jaarverslag, om zo de samenhang zichtbaar te maken over het verslagjaar heen. De groslijst zal op korte termijn worden gebruikt voor de onderwerpselectie van een nieuw onderwerp.

Op basis van het Onderzoeksprotocol wordt dit jaarverslag ter kennisgeving aan de raad aangeboden. (Het wordt als ingekomen stuk in het raadsinformatiesysteem gepubliceerd).

2. Overzicht 2022

2.1 Activiteiten 2022

Het jaar 2022 stond in het teken van kennismaking met een nieuwe raad

Het jaar 2022 was een verkiezingsjaar. Het jaar 2022 stond dan ook voor een belangrijk deel in het teken van de introductie bij en het kennismaken met nieuwe raadsleden en fracties. De Rekenkamercommissie heeft daartoe in mei 2022 onderdeel mogen zijn van het introductieprogramma voor nieuwe raadsleden en op 4 juni 2022 een deel mogen bijwonen van de tweedaagse kennismaking tussen de raadsleden in Sint-Michielsgestel. De kennismaking met de nieuwe fracties is gebruikt om de zienswijzen van raadsleden op te halen over de rekenkamercommissie en om suggesties op te halen voor nieuwe onderzoeksonderwerpen.

Daarnaast was het volgende aan de orde, zie ook paragraaf 2.2:

- In 2022 is het onderzoek naar burgerinitiatieven in de gemeente afgerond. De Rekenkamercommissie heeft daartoe meegewerkt aan de Themabijeenkomst Uitnodigend Bestuur en burgerinitiatieven (januari 2022).
- Op 19 april 2022 heeft de raad tijdens de Altenatafel de Uitgangspunten beleid sport en gezondheid besproken. Het Flitsonderzoek Sportbeleid van de Rekenkamercommissie van 5 oktober 2021 was daarbij een van de onderleggers.
- Op 7 april 2022 is in het kader van het onderzoek Integriteit een Expertmeeting gehouden met raadsleden, medewerkers, geïnteresseerden en op 4 juni is tijdens de tweedaagse voor raadsleden een zogenaamde 'dilemmasessie' gehouden om het rapport nog te kunnen verrijken en raadsleden zich uit te laten spreken over hoe zij aankijken tegen integriteit. Het onderzoeksrapport is in juni aangeboden aan het college voor bestuurlijk wederhoor en in augustus 2022 aan de raad aangeboden.
- De kennismaking en ronde langs de fracties heeft geresulteerd in een nieuwe groslijst voor onderzoek, welke eind september per brief is aangeboden aan het Presidium van de gemeenteraad. Op dat moment zijn ook twee aangedragen suggesties voor onderzoeken opgestart en met startnotities voorgelegd aan het Presidium:
 - onderzoek naar onderuitputting;
 - onderzoek energietoeslag (compensatie lastenstijging) in de gemeente.
- Met alle fracties is (vooral fysiek) kennis gemaakt en overleg gevoerd over mogelijke onderzoeksonderwerpen.
- Op 31 augustus 2022 heeft de rekenkamercommissie een evaluatie-heimiddag gehouden. Hierbij is gesproken over wat er goed gaat binnen de rekenkamercommissie en in de samenwerking met anderen, maar ook wat beter kan. Er zijn praktische afspraken gemaakt die onder andere hebben geleid tot een nieuw onderzoeksprotocol.

- De gemeenteraad van Altena heeft tijdens de raadsvergadering van 20 december 2022 de geactualiseerde "Verordening rekenkamercommissie gemeente Altena" vastgesteld, aangezien de verordening uit 2019 inmiddels niet meer op alle punten actueel was.
- In 2022 heeft de Rekenkamercommissie 10 maal vergaderd; voor een deel fysiek en voor een deel digitaal.

2.2 Afgeronde onderzoeken

Onderzoek Burgerinitiatieven 'Iconische initiatieven beginnen in de klei'

De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan (afgerond 15 december 2021) naar de manier waarop de gemeente omgaat met burgerinitiatieven, zowel op papier als in de praktijk. In het onderzoek stond de vraag centraal: *Welke visie en andere uitgangspunten heeft de gemeente op het gebied van burgerinitiatieven, hoe vertaalt zich dit naar de praktijk en naar resultaten, en waar liggen nog ontwikkelkansen.*

De raad heeft op 1 februari 2022 het rapport ter kennisgeving aangenomen en ingestemd met alle aan de raad uitgebrachte aanbevelingen. Het college van B&W heeft de opdracht gekregen de aan het college uitgebrachte aanbevelingen ter hand te nemen en de gemeenteraad te informeren over de gezette stappen.

Belangrijkste aanbevelingen Burgerinitiatieven

1. Trek de nieuw beoogde manier van werken en denken op korte termijn breder dan het KSG'tje, en laat dit een regelmatig terugkerend thema zijn. Zorg eventueel voor een ontmoetingsplaats of manier waarop training en reflectie onderdeel vormen van het werk van raadsleden, college en ambtenaren. Maak dit ook onderdeel van het inwerkprogramma van de nieuwe raad en college.
2. Geef prioriteit aan de communicatie over burgerinitiatieven, bijvoorbeeld de vindbaarheid op de gemeentelijke website en de ontwikkelingen in het kader van het platform Aandeslag.nl, en zorg voor een gebruiksvriendelijke overzichtskaart van initiatieven. Bekijk of de formatie aan gebiedsregisseurs passend is voor de huidige ambitie, ook gelet op de nieuwe begroting.
3. Etaleer (het succes van) deze initiatieven vaker en prominenter, dergelijke betrokkenheid is niet in iedere gemeente zo gemeengoed. Deel ze in de gemeenteraad, neem ze op in planning- en controldocumenten, website en lokale media (wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt, hoe staat het met...?) Bovendien kan dit etaleren een bron van inspiratie zijn voor andere inwoners met ideeën.
4. Maak mogelijke weerstand en alternatieven tijdig zichtbaar en bespreekbaar, niet alleen mondeling maar ook in beleidsdocumenten. Communiceer open over (on)mogelijkheden en de verwachting van de tijdspanne. Bied ook goede 'nazorg' wanneer ideeën (nog) niet tot uitvoering kunnen komen, en blijf op die manier aan duurzame en goede relaties werken.

5. Zorg dat beleid en regelgeving ruimte biedt aan inwoners om eigen initiatieven te ontplooiën. Laat in college- en raadvoorstellen concreet opnemen op welke wijze het voorstel bijdraagt aan uitnodigend bestuur.

Tijdens de raadsbehandeling is een motie aangenomen ("Uitnodigend bestuur en kerngericht werken") waarin wordt uitgesproken dat:

1. *Burgerinitiatieven gestimuleerd worden en dat daarbij het streven is meer inwoners te bereiken en uit te nodigen door ruimte te maken en te geven omdat dit past in onze visie op uitnodigend gemeentebestuur.*
2. *Deze werkwijze na de gemeenteraadsverkiezingen door de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college blijvend gestimuleerd en gefaciliteerd wordt.*
3. *De taak en rol van een gebiedsregisseur t.a.v. burgerinitiatieven daarom duidelijk te formuleren en daarbij een passende formatie vast te stellen.*

Draagt het college van burgemeester en wethouders op: "In de overdracht naar het nieuwe college van burgemeester en wethouders uitnodigend bestuur en kerngericht werken als belangrijke uitgangspunten voor het nieuwe bestuur mee te geven".

In een Raadsinformatiebrief aan de gemeenteraad van 18 mei 2022 gaat het college in op de manier waarop het college met de motie omgaat, zie [2022-05-25+Raadsinformatiebrief+Motie+Uitnodigend+bestuur+en+kerngericht+werken](#).

Onderzoek Integriteit 'Betrokken & bewust(er) integer'

De rekenkamercommissie Altena heeft een onderzoek (afgerond juni 2022) gedaan naar het beleid van de gemeente Altena omtrent integriteit en hoe er in de praktijk met integriteit wordt omgegaan. In het onderzoek stond de volgende vraag centraal: *Bevat het gemeentelijke beleid op het gebied van integriteit voldoende aanknopingspunten om integer gedrag van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie te bevorderen en geeft het handvatten om ervoor te zorgen dat mensen hun kwetsbaarheid zelf in de gaten hebben en hiernaar handelen? Waar liggen nog verbetermogelijkheden?*

Het rapport is 27 september 2022 in de raad behandeld (ter kennisgeving aangenomen), en ingestemd met alle aan de raad uitgebrachte aanbevelingen.

Belangrijkste aanbevelingen Integriteit

1. Houd de basis op orde en houd vast wat goed gaat. Blijf de regels en richtlijnen volgen, werk regelingen verder uit als dat nog niet is gedaan. Volg bijvoorbeeld nieuwe wetgeving op het gebied van openbaarmaking van screening van wethouders en de eigen verantwoordelijkheid voor het melden van (veranderingen) in nevenfuncties.
2. Maak nog meer werk van integriteit, waarbij bewustwording geldt als beginpunt. De Rekenkamercommissie geeft hierbij specifiek de volgende aanbevelingen aan de gemeenteraad en het college:
 - a) bepaal met elkaar de scherpste van de 'ondergrens' en stel een set van afspraken op 'hoe om te gaan met vermoedens van schendingen';
 - b) herijk bij het aantreden en halverwege de termijn de huidige gedragscode op basis van een goed gesprek in de raad;
 - c) iedereen volgt bij 'binnenkomst' een sessie over integriteit. Herhaal dit soort sessies en zorg ervoor dat de sessies zijn toegespitst op raads- en burgerleden;
 - d) neem en geef elkaar tijd voor het bestuderen van de geloofsbrieven bij aantreden van nieuwe raadsleden/ wethouders. Ga hier bewust(er) mee om, wat de duiding van de geloofsbrieven kan/moet zijn;
 - e) maak het voor raads- en burgerraadsleden duidelijk waar zij terecht kunnen bij situaties rondom integriteit, stel eventueel per fractie een vertrouwenspersoon aan;
 - f) maak intimidatie en ondermijning bespreekbaar zodat mensen daarop alert zijn. Lering kan worden getrokken van de werksessie in mei dit jaar;
 - g) zorg ervoor dat mensen elkaar kennen, dan is integriteit en elkaar aanspreken makkelijker. Maar wees ook bewust dat elkaar kennen aanspreken dit kan bemoeilijken;
 - h) maak situaties van wel/ niet melden van integriteitstwesties bespreekbaar. Er kan te snel gemeld worden, zonder iemand rechtstreeks te benaderen/vragen, of niet gemeld worden om 'weg te kunnen kijken';
 - i) ga altijd met iemand samen op werkbezoek, dat kan ook iemand van een andere partij zijn. Hiermee wordt elke schijn van directe belangenverstreming voorkomen.

Als aanbeveling werd tijdens de workshop (van 4 juni 2022) meegegeven om de fractievoorzitters in het vervolg nadrukkelijker te vragen deelname aan de onderzoeken onder de aandacht te brengen. Het college is opdracht gegeven de aan het college uitgebrachte aanbevelingen ter hand te nemen en de gemeenteraad uiterlijk in april 2023 te informeren over de gezette stappen.

2.3 Navolging van aanbevelingen

In het jaarverslag van 2021 heeft het college voor het eerst gerapporteerd over de navolging van aanbevelingen van onderzoek uitgevoerd in dat jaar. Het gaat om de opvolging van de aanbevelingen in het rapport 'Onderzoek naar de doelen uit het Bestuursakkoord gemeente Altena'.

Rekenkamercommissie Altena

Nr.	Conclusie	Aanbeveling	Omschrijving	Reactie college	Status
A	9		Acties liggen grotendeels op schema	Constatering	Afgewikkeld
B	5		Doelenbomen bieden kansen voor sturing op maatschappelijke effecten	Constatering	Geen verdere actie
C	3		Inhoudelijke doelstellingen Bestuursakkoord zijn goed doorvertaald naar het Collegeprogramma	Constatering	Geen verdere actie
D		8	Volgende periode midterm-review		
E	2	4	Overweeg een groter aantal begrotingsprogramma's	Het college is van mening dat een groter aantal programma's de sturingsmogelijkheden niet vergroot	Geen verdere actie
I	4		Let op samenhang tussen de diverse sturingsdocumenten, met name de consistentie in terminologie	Dit is een aandachtspunt. Wij zijn van mening dat de doelen voldoende herkenbaar zijn.	Geen verdere actie
J	12		Rechtmatige of doelmatige inzet van middelen 2019 is nog niet te bepalen vanwege het feit dat de begroting beleidsarm was en de jaarrekening slechts technisch van aard.	Betreft 2019. Over dat jaar is wel een goedkeurende controleverklaring ontvangen betreffende de rechtmatigheid,	Afgewikkeld

Op een paar aanbevelingen gaat het college niet in:

F	1, 10, 11	1, 2, 3, 5, 6, 7	Investeer in meer concrete doelstellingen in een bestuursakkoord en de vertaling daarvan in concrete en herkenbare doelstellingen in een collegeprogramma	
G	6		Overgrote deel van de begroting is staand beleid; over de voortgang van de 'gewone' bedrijfsvoering wordt weinig gerapporteerd.	De paragraaf bedrijfsvoering voldoet aan de wettelijke criteria
H	7, 8		Kosten van het Collegeprogramma zijn weinig transparant; er is geen totaalbeeld van de behaalde resultaten en daarmee gemoeid zijnde kosten	

In het jaarverslag 2022 (dat het college aan de raad aanbiedt) zal dit voor de tweede keer een plek krijgen.

2.4 Financiële verantwoording 2022

De Rekenkamercommissie had in 2022 € 50.000 ter beschikking.

Kosten werden gemaakt voor de leden van de Rekenkamercommissie (deels onderzoek, deels maandvergoeding).

Omschrijving	2022		
	Budget	Lasten	Resultaat
Budget totaal	€ 50.000		
Vergoedingen RKC-leden			
Vergoeding RKC-leden		€ 10.680,00	
Onderzoekskosten			
Onderzoekskosten leden RKC (uren à € 80 per uur)		€ 18.780,26	
Overige kosten			
Bloemen, representatie en heidag Rekenkamercommissie		€ 345,10	
TOTAAL	€ 50.000	€ 29.805,36	€ 20.194,64

Tabel 2.1: Financiële verantwoording Rekenkamercommissie Altena 2022

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er iets meer dan 60% van het budget is gebruikt. Dit heeft er ook mee te maken dat de rekenkamercommissieleden zelf het onderzoek hebben uitgevoerd, wat minder kosten met zich meebrengt dan uitbesteden van onderzoek. De resterende middelen vallen vrij.

3. Onderzoek in uitvoering

In 2022 is de start gemaakt met onderzoek naar twee onderwerpen:

Onderuitputting:

Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de oorzaken van onderuitputting, om daarmee meer balans te krijgen tussen de realiteit van gestelde doelen met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. Het onderzoek kan bijdragen aan eventueel te nemen maatregelen om de voorspellende waarde van de begroting en de uitvoeringskracht ervan dichterbij elkaar te brengen. Resultante is een gemeenteraad die beter kan sturen.

Energietoeslag (compensatie lastenstijging):

Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen of de maatregelen die genomen worden op het gebied van armoedebeleid bij de juiste mensen terecht komen. De focus ligt op de maatregelen omtrent de energietoeslag om hieruit te leren voor andere maatregelen en het brede armoedebeleid. De gemeenteraad krijgt hiermee informatie waarmee hij beter kan sturen.

Beide onderzoeken worden afgerond in het voorjaar van 2023.

4. Groslijst 2023

De rekenkamercommissie werkt met een zogenaamde 'groslijst' van mogelijke onderzoeksonderwerpen. In de zomer van 2022 heeft de rekenkamercommissie via de ronde langs de fracties nieuwe onderwerpen 'opgehaald' waarmee de groslijst is aangevuld.

De groslijst wordt in maart 2023 in de rekenkamercommissie besproken, waarna nieuwe onderzoeken worden geselecteerd en opgestart. Zoals aangegeven, is de groslijst in september 2022 aan het Presidium aangeboden. De lijst omvat nu vooralsnog deze onderwerpen.

	Onderwerp
1a	Sociaal domein: informatievoorziening/monitoring (kwantitatief en kwalitatief)
1b	Sociaal domein: evaluatie verordening sociaal domein 2021
1c	Sociaal domein: jeugdzorg en bezuinigingstaakstelling
1d	Sociaal domein: inkoopbureau
2a	Kwaliteit dienstverlening: toegankelijkheid informatievoorziening
2b	Kwaliteit dienstverlening: in relatie tot de herindeling
2c	Kwaliteit dienstverlening: communicatie met inwoners
3a	Omgevingswet: delegatie raad aan college
3b	Omgevingswet: Altena t.o.v. andere gemeenten
4	Onderuitputting (voorjaar 2023 gereed)
5	Energietoeslag (compensatie lastenstijging, voorjaar 2023 gereed)
6	Stand van zaken alcohol- en drugsgebruik
7	Regionale samenwerking/gemeenschappelijke regelingen
8	Ondermijning
9	Duurzaamheid/RES
10	Mobiliteit: impact onbereikbaarheid
11	Ontmoetingen jeugd 13-18 jaar
12	Geheimhouding
13	Inclusie en toegankelijkheid

- - - - -

Rekenkamercommissie Altena,
27 maart 2023

Nadere informatie via secretaris Rekenkamercommissie:

I.terstege@gemeentealtena.nl

Website: [Gemeente Altena: Rekenkamercommissie](#)